

CAPUT XIII.

SYNECDOCHE GENERIS

est, cum Genus ponitur pro specie, ut: *Virtus pro fortitudine. Urbs, pro Giesſa. Animal, pro bestia. Homo, pro Catilina.*

(Definitio hæc est contraria definitioni Synecd. speciei. Cujus genus similiter reticetur, sed tamen æque ac in præcedenti subintelligitur. *Virtus autem, Urbs, animal, sunt vocabula generis, quæ cum pro suis speciebus (fortitudine, Giesſa, bestia) ponantur, (non enim omnis virtus, omnis urbs, omne animal intelligitur, sed horum tantum species, fortitudo, Giesſa, bestia) fit hoc per Synecdoch. hujus speciem. Sic homo, etsi respectu animalis species sit, respectu tamen Catilinæ vel hujus & illius individui generis vicem sustinet; sicut Catilina & individua humana alia, p. Petrus, Paulus, Johannes, respectu hominis speciei rationem habent.*

NOTA I. per Genus hic intelligi omne id, quod altero est latius ac superius. II. Ex Quint. l. 3. c. 6. Delectum quendam & prudentiam, ut in omnibus tropis, ita & hic præcipue adhibendam, ne scilicet quodvis genus pro specie adhibeatur. Sic quadrupes, licet sit revera genus equi, temere tamen pro equo dicere non debet.

Huc refertur PRIMO, cum nomen commune pro proprio κατ' ἐξοχήν per excellentiam, ponitur: ut, *Salvator pro Christo. Apostolus pro Paulo. Propheta pro Esaia. Orator pro Cicerone.*

(Est hæc species Antonomasiæ, de qua supra diximus cap. 3. & quidem hujus loci est. Sunt enim hæc nomina, *Salvator, Apostolus, Propheta, Orator, generalia, plura sub se comprehendentia, siquidem non unus tantum est Propheta, Orator, Apostolus, sed multi sunt. Per ea tamen hoc unum aliquod eorum multorum individuorum speciatim & κατ' ἐξοχήν intelligitur.*)

SECUNDO, cum numerus pluralis ponitur pro singulari, ut: *Nos Dei gratia Ludovicus, Hassiæ Landgravius, &c.*

(Numerus pluralis significat multa, & in se includit singularem, qui unum significat, & ita genus est singularis: hic vero ejus species. Sic Cicero (*ad Brutum*) *sæpius de sua persona in plurali loquitur: Nos populo imposuimus & Oratores visus sumus, i. e. Ego Cicero populo imposui, & Orator visus fui. In quibus locutionibus semper per pluralem singularis numerus intelligitur.)*

NOTA I. Ad Synecdochen generis refertur etiam, cum patronymica & possessiva ponuntur pro certo individuo, ut *Æacides pro Achille: Priamides pro Hectore: Anchisiades pro Ænea: Cytherea pro Venere &c.*

Exempla promiscua alia.

Gen. 31. v. 21. *Jacob fugit cum omnibus, quæ habebat & trajecit flumen, id est, Euphratem.*

Psal. 1. v. 3. *Erit sicut arbor, quæ plantata est secus decursus aquarum, id est, palma, interprete D. Luthero in Psal. 1.*

Psal. 16. v. 10. *Non dabis sanctum tuum videre corruptionem, id est, Christum.*

Psal. 33. v. 16. *Non salvabitur Gigas in multitudine virtutis suæ, id est, fortitudinis.*

Psal. 42. v. 7. *Memor ero tui de terra Jordanis & Hermon a monte modico, 1. terra Jordanis, id est, Judæa. 2. a monte modico, id est, Sion.*

Psal. 43. v. 3. *Ipsa me deduxerunt in montem sanctum tuum, id est, in Sion.*

Psal. 45. v. 4. *Accingere gladio tuo super femur tuum, o potentissime, id est, o Christe, Rex potentissime.*

Psal. 48. v. 3. *Ad latus Aquilonare sita est civitas Regis magni, id est, Dei.*

Psal. 68. v. 35. *Dabit voce sua vocem virtutum, id est, Evangelium.*

Matth. 16. v. 19. *Quicquid ligaveris super terram, id est, quoscunque homines sive quæcunque peccata hominum.*

- Johann.

Johann. 1. v. 9. *Et hominem venientem terram apprehendentem sapientem.*

Actor. 6. v. 28. *fra, & cuius nomine (Christi.)*

Virgil. lib. 2. *Æneid. id est, Didonem.*

Terent. in prolo. *benam appulsi, id est, Cicer. Catil. 1. Ex*

pr. Synecdoch. ex urbe *Hollern, id est, Catilinæ.*

Lucan. Lib. 10. *fra sequuntur.*

Hactenus de

F. F. est elocutio, quæ

plici consuetudine

(Definitum est) formationem signi

forma habitus aut orationi additur,

in genere & forma exornato. Formatur.

Tropus est. Figura autem non

junctis, adeoque aliud est quam

vel habitus, quæci & consuetudo

garis non est, Grammaticam nam tum sibi quædam

Johann. I. v. 9. *Erat lux illa lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, id est, omnem hominem apprehendentem Evangelium & ex eodem fidem concipientem.*

Actor. 6. v. 28. *Et ecce repletis Hierosolymam doctrina vestra, & vultis introducere super nos sanguinem hominis istius (Christi.)*

Virgil. lib. 2. Æneid. *Infandum Regina jubet renovare dolorem, id est, Dido.*

Terent. in prol. Andr. *Poëta cum primum animum ad scribendum appulit, id est, Terentius.*

Cicer. Catil. 1. *Exire ex urbe Consul hostem jubet: ubi Allegor. Synecdoch. ex urbe, id est, Roma. Consul, id est, Cicero. Hostem, id est, Catilinam, &c.*

Lucan. Lib. 10. Pharsal. *Nulla fides pietasque viris, qui castra sequuntur.*

Hactenus de Tropis: sequuntur Figurae.

CAPUT XIV.

FIGURA

est elocutio, qua orationis habitus a recta & simplici consuetudine mutatur. *Dicitur Græce σχῆμα.*

(Definitum est *figura σχῆμα*, quod habitum, gestum & conformationem significat, a verb. ἔχω habeo. Cum enim nova forma habitus aut gestus, præter Grammaticam puritatem orationi additur, schema sive figura dicitur. Definitio est a genere & forma. Genus est *Elocutio*. Est enim orationis exornatio. *Forma* subjecto, quo a tropis differt, exprimitur. Tropus enim est in singularum vocum mutatione. *Figura* autem non in singulis dictionibus, sed in multis junctis, adeoque in integra Oratione consistit. Unde nihil aliud est quam multarum dictionum conformatio quædam vel habitus, qui Orationem vel sententiam totam a simplici & consueto dicendi modo in alium, qui simplex & vulgaris non est, convertit, hoc est, *ut planius dicam*, præter Grammaticam nuditatem, puritatem ac simplicitatem, ornatum sibi quendam accommodat, eoque vestitur q. & insignitur.